

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopolodne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne ura-
čujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12/50
četrtletno K 6/80
mesečno K 2/10
Za Nemčijo:
celoletno K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratn natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 200.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 2. septembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Škofovski konsistoriji in Slovenci.

Konec.

In kako je na Koroškem? Nekdaj smo imeli v Celovcu slovenske škofe, ki so vsaj tu pa tam storili kaj za tako hudo zatirane koroške Slovence. Danes sedi na škofovskem stolcu v Celovcu trd Nemeč, ki zavedno, sistematično in neizprosno mrvi in drobi to, kar so njegovi slovenski predniki za svoje sorojake ustanovili. Pod vlado sedanjega nemškega škofa je dobilo nemško klerikalno Jožefovo društvo veliko „posojilo“ od slovenske družbe sv. Mohorja; pod njegovo vlado je odpalo koroško slovensko duhovništvo od naše šolske družbe sv. Č. in M. ter je ustanovilo svoje posebno koroško šolsko društvo, ki ni ustanovilo še nobene slovenske šole, ki pa je napravilo že veliko prepira in zdražbe v slovenskem taboru in ki nam obeta za bodočnost še hujših razporov. Ta nemški škof celovski ni še storil ni najmanjšega koraka, da bi se upeljala slovenščina v one ljudske šole na Koroškem, kjer bivajo sami Slovenci, čeprav bi bil moral to, ako bi bil Slovencem ne naklonjen, pa vsaj pravičen, že zdavnaj storiti.

O Kranjskem ne govorimo, pribijamo pa, da niso ne škof ne njegova klerikalna stranka še nikdar poskusili zaprečiti ustanovitev kake nemške privatne ali javne šole; baš nasprotno, za časa klerikalne vlade se nemštvu na Kranjskem dobro godi. Dobili so s pomočjo klerikalne stranke čisto nemško gimnazijo v Ljubljani, ustanavljanja privatnih šol jim nikdo ne brani — najmanj pa škof.

In v Gorici? Znano je, da je bil mesto dr. Gregorčiča imenovan dr. Sedej za nadškofa samo zato, ker ni v narodnem obziru tako odločen kakor Gregorčič. V Furlaniji je mnogo narodno mešanih občin; ena takih je n. pr. Ločnik pri Gorici. V prejšnjih časih je bila navada imenovati na taka mesta Slovence za župnike, ako so bili usposobljeni furlanske pridige. Pod „slovenskim“ škofom Sedejem je prišel na to mesto zopet pristen Furlan. — Kako je sedaj s pridigami in drugimi božjimi službami za slovenske farane si lahko mislimo. Takih far je pa v Furlaniji več in drugim se ne godi nič bolje kakor Ločniku.

Pa to še ni vse.

V Gorici imamo (Slovenci in Italjani) nemško gimnazijo in nemško realko; za nemške otroke in za otroke onih slovenskih in furlanskih delavcev, ki so odvisni od nemških in državnih delodajnikov (med temi je najhujši germanizator državna železnica!) vzdržuje nemški šulferajn dve nemški ljudski šoli. Toliko nemškega blagoslova pa še ni dovolj za to nesrečno mesto. „Slovenski“ nadškof dr. Sedej nabira med Slovenci in menda tudi Italjani svoje škofije denar, s katerim namerava poleg že obstoječih dveh državnih srednjih šol ustanoviti še posebno škofovsko **katoliško gimnazijo**

z nemškim učnim jezikom!

Tako postopa ta „slovenski“ nadškof hujše kot šulferajn in Südmak, kajti ta nemška napadalna društva nabirajo denar za svoje ponemčevalnice med Nemci in odpadniki, slovenski nadškof pa nabira med slovenskim ljudstvom denar, s katerim mu boče ustanovil v Gorici katoliško ponemčevalnico za njegove sinove. Za ponemčevanje slovenskih deklet pa skrbe v obilni meri zavodi raznih šolskih sester, katere imajo sedaj že štiri zavode v Gorici in katere stoje z nadškofijskim konsistorijem v najpresrenejšem razmerju. Ugovarjalo se mi boče, da so to „francozki“ ali kdo ve kakšni zavodi. Naj boče, gotovo je, da se dekleta na teh zavodih nauče dobro nemški, če hočejo tudi italjanski in nekaj francoski — le o slovenščini ni nikjer ne duha ne sluha. In vendar nismo še slišali, da bi bil škofijski ordinarijat zahteval, naj se Slovenkam vsaj verstvo predava na teh privatnih šolah slovenski. Seveda, saj imamo v Gorici „slovenskega“ nadškofa in z njega pomočjo se dajo mnogo komednejše in čisto nemoteno zidati stebri nemškega mostu do Adrije. Gorica je važna postojanka, zato država in **cerkvena oblastva** tekmujejo z nemškim „šulferajnom, Südmako, Gustav Adolf Vereinom in podobnimi nemškimi „obrambnimi“ društvi v naglem zidanju nemškega mostu.

Dospeli smo na cilj vsenemških teženj in stremljenj — v Trst, ki mora postati nemški Hamburk na Adriji. Do nedavna smo imeli tu same domačine, Slovence, Hrvate ali Italjane za škofe. Sedaj je to drugače. Tržaški škof je Nemeč dr. Nagl, ki se svojega nemštva v polni meri zaveda in to svoje nemštvo tudi v vsem in povsod uveljavlja. Za to le par vzgledov. Pod prejšnjim škofom je bil za tistih par nemških vernikov g. Jakob Gomilšak, štajerski Slovenec (in celo pesnik znane slovenske pesmi „Slovenec sem“) za nemškega pridigarja. Ko se v cerkvi še ni delalo politike, je bilo to čisto dobro. Pokojni Gomilšak je govoril izborna nemški in nikdar se ni nobeđen njegovih poslušalcev spodtikal nad njegovo slovensko narodnostjo. Pod dr. Naglom je bilo to koj drugače. Na Gomilšakovo mesto je poklical pristnega Nemca, ki je ne samo „nemški“ pridigar, ampak tudi škofa desna roka in najupljivější svetovalec. Škof Nagl bi bil imenoval lahko kakega Slovenca ali Italjana na to mesto, toda v nemškem Hamburku na Adriji mora biti tudi v cerkvi pristno nemški pridigar.

Za ponemčevanje slovenskih in italjanskih otrok skrbi avstrijska vlada v obilni meri, ker vzdržuje nemško gimnazijo, nemško realko, štiri deške in dekliške šole; poleg tega imajo Nemci še privatno protestantsko ljudsko šolo. Za časa vlade nemškega škofa Nagla so se pa nastanile v via Bezenghi nemške šolske sestre, katere vzdržujejo nemški dekliški licej, nemško tgovsko šolo za dekleta itd. Pouk se vrši izključivo nemški. Na zavodu

imajo sicer par slovenskih in hrvatskih šolskih sester, katere pa svoje narodnosti niti z besedico ne izdajo ter služijo le za vado slovenskim in hrvatskim kalinom, ki pošiljajo svoje hčerke v to novo ponemčevalnico. Verski učitelj na tem zavodu je iz Draždan ali iz Vratislave na Nemškem, menda zato, ker ni bilo v Trstu dovolj nemškega kateheta za to novo šolo šolskih sester. Škof Nagl in njegov nemški pridigar sta pa s to ponemčevalnico v najiskrenejšem prijateljstvu, da, njuna beseda je tem nemškim šolskim sestram merodajna. Tako se tudi v Trstu zida steber nemškega mostu in tudi tukaj vidimo v lepi slogi državna in **cerkvena** oblastva, Südmak, Schulverein in inozemske nemške šolske sestre!

To so dejstva! In tu se nam Nemci drznejšo očitati, da je cerkev sredstvo za slavizacijo, da so škofje naklonjeni slovenskim šolskim zahtevam: To je ali nevednost ali pa nesramnost, kakoršni ne najdeš para.

Svojo naklonjenost do Čehov je cerkev dokazala s tem, da je dunajski konsistorij naložil župniku v Poštorni na Nižje Avstrijskem, naj češkemu šolskemu vodstvu izjavi, da mu za bodoče šolsko leto ne more dati kateheta na razpolaganje! — Čehi so v Poštorni domorodci in ne privandraci, toda Luegerjanci so si postavili nalogo, da morajo češki narod na Dunaju in na celem Nižje Avstrijskem do zadnjega zatreti in zato zapirajo sedaj češke privatne šole. Cerkev pa, to „sredstvo slavizacije“ Luegerjance v tem početju podpira ter odreka češkemu otrokom celo — katehete!

Mi od katoliške cerkve in od škofov ne zahtevamo naklonjenosti pač pa pravičnosti. Toda tudi pravičnosti ne bomo od njih dočakali, ker stoje vsi brez izjeme vedoma ali nevedoma v službi vsenemštva, ki ima svoj sedež v Berlinu in ki dela za pruskega kralja. To je bilo treba končno povedati ne samo Nemcem, ki drzno lažejo o cerkvi kot sredstvu slavizacije in o naklonjenosti škofovskih oblasti Slovanom, ampak tudi onim Slovencem, ki stoje pod klerikalnim uplivom. Vse to je laž, cerkev nam je istotako sovražna in krivična kakor vlada in njeni škofje so njeni verni slugi ter pokorno izvršujejo povelja, ki jih via Dunaj dobivajo iz Berlinu. Kdor kaj drugega trdi, ge dejstva postavljajo na laž. To smo dokazali.

Politična kronika.

Posl. Stapinjski o položaju. Posl. Stapinjski je dejal, da včerajšnje posvetovanje Glombinjskega s predsedništvom Slovanske jednote ni prineslo nikake premene v političnem položaju. Odpoved katoliškega shoda in zaprtje čeških šol pred začetkom pravičnih pogajanj je tako vplivala na razpoloženje, da je čisto lahko mogoče, da se Čehi Bienertovih konferenc niti ne udeležijo.

Stapinjski si bode sicer prizadeval omogočiti delovanje češkega deželnega zbora in parlamenta, prepričan je pa, da se bode cela pravna akcija končno vendarle razbila. Odnosaji med Nemci in Slovani so preveč zastrupljeni, da bi moglo priti do sporazumljenja. Stapinjski je prepričan, da bode poslanska zbornica razpuščena. „Bližamo se novim volitvam, zato so vsa naša pravna pogajanja samo potrat časa.

z Posl. Sylvester pravi, da je delazmožnost parlamenta odvisna od tega, ali bode zborovanje češkega deželnega zbora omogočeno. Pred vsem gre le za to, da se omogoči konstituiranje češkega deželnega zbora in da se dajo Nemcem one garancije, katere brez pogojno zahtevajo Daljske konference bi ne bile umestne, ker po navadi ne vodijo do sprave in tudi v sedanji razburjeni dobi ne obetajo ugodnega uspeha.

z Češki deželni zbor. Vlada je vprašala predsedstvo dež. zbora, ali bi bilo dobro sklicati dež. zbor v drugi polovici septembra na šesttedensko zborovanje. Predsedstvo to namero z veseljem pozdravlja. Dež. maršal princ Lobkovic pride jutri v Prago, da stopi v pogajanja z voditelji strank glede nameravanega zasedanja.

z Šolski štrajk čeških otrok. Včeraj se je začel šolski pouk v Poštorni. Nemški otroci so se zbrali v šolski sobi, češki pa, katerim je bila šola zaprta, v občinski hiši. Posl. Šilinger in Tomášek sta otroke ogovorila ter jim priporočila, naj si današnji dan zapomnijo. Glavarstvu sta poslanca izjavila, da ako vlada ne ugoditi češkim zahtevam in ne prizna češkemu rekurzu odgovorne moči do končne rešitve, se začne v petek (jutri) šolski štrajk.

z Ogrsko. Na katoliškem shodu v Szegedinu so se ogrski klerikalci razcepili v zmerne in radikalnobojevine klerikalce. Vodja zmernih je grof Janos Zichy, od katerega so odpadli vsi škofje in duhovniki ter se pridružili Rakovszkemu, vodji radikalnobojevitih klerikalcev.

z Vsenemška moč na Ogrskem. Madžarska šolska družba je vložila na naučno ministerstvo prošnjo, v kateri zahteva, naj se ne dovoli Nemcem iz rajha, da bi si ustanovili privatno nemško ljudsko šolo v Budimpešti, ker bi se s to šolo, kakor so Vsenemci sami očito priznali, mogočno pospeševalo vsenemške težnje na Ogrskem. Ta šola ni še dovoljena in vendar so jo Nemci proti volji ogrske vlade in brez njenega dovoljenja že lansko leto odprli. Ogrska vlada, ki s tako barbarsko brezobzirnostjo zapira privatne šole svojih slovaških, srbskih in rumunskih državljanov in zapira nje ustanovitelje, si ne drzne nastopiti proti tej privatni šoli Nemcev iz rajha, ki so jo proti njeni volji in brez njenega dovoljenja odprli; vse to pa samo zato, ker je državni tajnik nemškega vnanjega ministerstva Schoen lansk leto v nemškem parlamentu to zahteval. To dejstvo nam živo

slika: 1. da se ne samo na Dunaju, ampak tudi v Budimpešti brezpogojno pokore poveljem iz Berolina. 2. da stoji berlinsko vnanje ministerstvo v najtesnejši zvezi z Vsenemci in vsenemškimi stremljenji.

Dnevna kronika.

v Klerikalci na Hrvaškem. „Jutro“, organ Pijevega društva v Zagrebu, ki bi imelo v Hrvatih pospeševati Mahničev klerikalizem, je prenehalo izhajati. Slab znak za „raztegnjenje“ slovenskega klerikalizma na Hrvaškem.

v Nemško in avstr. planinsko društvo, ki ima letos svoj občni zbor na Dunaju, priredi v drugi polovici septembra večji zlet v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo.

v Madžarizacija protestantskih cerkvenih občin na Hrvaškem. „Magyarország“ poroča, da je dala madžarska vlada skleniti na protestantskem cerkvenem shodu v Baji, da se 12 Hrvat. protest. cerkvenih občin v Slavoniji pritegne baranjsko-bačvanskemu cerkvenemu distriktu. Na ta način bi se podvrгло sčasoma vse protestante na Hrvaškem ogrski deželni protestantski cerkvi. Hrvaški listi proti temu novemu poskusu madžarizacije odločno protestirajo.

v Razpis študentskih. Na c. in kr. veliki šoli za živinozdravništvo na Dunaju ima se podeliti devet državnih študentskih letnem znesku po šeststo (600) kron, ki so namenjeni za civilne slušatelje štiritletnega tečaja na veliki šoli za živinozdravništvo, in katere podeljuje ckr. ministerstvo za uk in bogocastje sporazumno s ckr. poljedelskim ministerstvom, in sicer dva s 1. oktobrom 1909 in sedem s 1. januarjem 1910. Prosilci za te študentske naj vložijo svoje primerno opremljene prošnje pri rektoratu c. in kr. visoke šole za živinozdravništvo na Dunaju najpozneje do 30. oktobra t. l.

Vojne priprave na daljnem Vzhodu. Ako se sme verjeti zasebnim vestem, ki prihajajo v Petrograd, je Mandžurija uprav prenapolnjena z vojaštvom. Kitajci stalno povečujejo svoje posadke blizu meje. V Telni so dospeli 3 polki pešcev in 6. stotnija poljskega topništva. V Mukdenu je bilo že pretekli mesec 22 tisoč mož, a še se pričakuje 19 eskadronov konjenice in pa jedno baterijo gorskih topničarjev. Ruski listi energično zahtevajo od vlade primernih varnostnih odredb za ruske pokrajine na daljnem Vzhodu.

v Železniška zveza z Dalmacijo, ki je leta 1907 služila klerikalcem na Slovenskem kot izgovor za izdajstvo pri nagodbi z Ogrsko, se najbrž ne boče nikoli uresničila. Svoj čas smo že pričeli mnjenje člana splitske trgovskobrtne zbornice, g. Ilića, kateri se je ob priliki prve seje drž. železniškega sveta letos na Dunaju prepričal, da je gradnja železniške zveze s Kranjskega preko Karlova v Dalmacijo za sedaj pa tudi za kasneje neizvedljiva. Dalmatinsko „Naše jedinstvo“ se je sicer v interesu vlade in njih pristašev potrudilo to vest za lahkovrne ljudi preklicati, a jeden dalmatinski poslanec je kmalu na to pisal zagrebškemu „Obzoru“, da ne bode poprej prometne zveze posebej iz Kranjske v Dalmacijo, dokler ne bode zrakoplov prevažal ljudi iz St. Petra v Zader, če ne bode trebalo tudi za to — dovoljenja Madžarov. Tako razpadajo obljube in uspehi klerikalcev na Slovenskem v prazen — nič.

v Zopet Gjorgje. Srbski socialistovski list „Zvon“ poroča, da je srbski kraljevič Gjorgje svojega francoskega šoferja tako zdelal, da je baje sedaj na smrtni postelji. Govori se več kaj o tej zadevi, a bo morda pretirano, kakor je bila znana Kolakovičeva zadeva.

v Povoden v Krašicu na Hrvaškem. V nedeljo poboči so vsled silnih nali-vov izstopili vsi potoki krog Krašiča, Žamberka in Kostanjevca ter razdrli ceste, mostove in spravili v nevarnost razna poslopja. Dve osebi ste utonili. Škode je 40.000 K.

v Bosanska trgovska zbornica se bode sestala 14. septembra ob 11. uri predpoldan.

v Dr. Miladinović, ki je bil tožen radi veleizdaje, ker je baje v Avstriji in Srbiji nabavljajal dobrovoljce za Srbijo, je popolnoma oproščen.

v Zeppelina ni hotela videti pri Göttingenu na Nemškem neka ženska. Pravili so ji, da se ropotanje motorov sliši že pol ure daleč in da krog zrakoplova zrak kar žvižga. Slučajno je ravno tisto jutro, ko bi bil imel priti Zeppelin, neki kmet vejal žito na stroju. Ko je starka zaslišala ropot, se je še bolj zagreznila v posteljo med blazine. Reva se je strahu potila. Ker je dolgo časa ropotalo, si ni upala na svetlo, češ, Zeppelin je nad njeno hišo. Domači so jo spravili iz postelje. Tem je pravila, da na svojo starost neče gledati grešnih, brezvernih ljudi, ki bi radi letali pod nebom kakor solnce in mesec. Ta napredna moderna ženska bi pač morala dobiti od papeža „rožo čednosti“.

v Stanko Vraz. „Matica Hrvatska“ in „Matica Slovenska“ izdata letos skupno knjigo „Stanko Vraz iz peresa prof. dr. Drechslerja. Radi bi tej knjigi med drugim dodali tudi sledeče slike: 1. izvirno fotografijo St. Vraza; 2. sliko Ljubice Bantily, ki jo je 1839 v Gradcu slikal Wachtel; 3. sliko pesnikove sestrične Dragojle Štandnarove; 4. sliko Hildegarde Cucijeve, roj. Karvančičeve, ki ji je Vraz zlagal sonete. Ako ima kdo katero izmed navedenih slik, naj jo pošlje „Matici Hrvatski“, da se posname; izvirnik se lastniku potem z zahvalo vrne.

v Na naslov slovenskih trgovcev. „Edinost“ objavlja sledeče: „Mi toliko pišemo in govorimo o osvoboditvi Slovencev od tujega kapitala na gospodarskem polju. vendar moramo z žalostjo ugotoviti, da je v nas samih premalo prave samozavesti in vse premalo smisla in preveč brezbriznosti. Moj znanec je ponujal nekemu slovenskemu trgovcu v Gorici, ki živi edino od slovenskih odjemalcev, blago po konkurenčnih cenah. Trgovec je pač priznal dobroto blaga in ugodne cene, vendar je motega znanca zavrnil, rekoč, da se poslužuje že dvajset let pri laški tvrčki in da je ne mara opustiti... Mož ni umel, ali ni hotel umeti, da na ta način pač nikoli ne pridemo do toli povdarjane potrebe po samoosvojitvi na gospodarskem polju, ki je glavni predpogoj narodne samoodločbe. Nisem črnogledec, a moram reči, da je na Slovenskem še vse polno trgovcev s takimi nazori in tako narodno brezbriznostjo. Mnogo jih je, ki se jim dozdeva, da so storili bogve kaj za narod, ako so razdružili slovensko tablo, ako postavljajo v izložbo par škatljic C.-M. užgalic in če semintja posetijo kako slovensko prireditel. Od takega slovenskega trgovca imamo bore malo, ker se slovenski ddnar, ki ga puščajo slovenski odjemalci v njegovih trgovini, steka v roke naših narodnih sovražnikov, in ker s tem tak trgovec naravnost onemogoča vspevanje slovenskih oziroma slovenskih tvrdk. Zato naj bi se slovenski odjemalci postavili na stališče, da bodo podpirali samo take slovenske trgovce, ki kupujejo svoje blago pri slovenskih tvrdkah in tovarnah. Umeje se pa, da velja to le za blago, katero je tudi res možno naročiti v slovenskih tovarnah.“

Koliko krasnih slovenskih podjetij bi lahko stopilo v življenje in se razvijalo, ko bi ta podjetja vsaj približno lahko računala na oddajanje svojih proizvodov predvsem slovenskim trgovcem! Mislimo, da se to bolj tika štajerskih „slovenskih“ trgovcev kakor drugih. Kaj?

Dopisi.

v Poročilo o delovanju odseka „Prosvete za slovenjebistriški in konjiški okraj“. Dne 26. avg. t. l. se je vršil v hotelu „Avstrija“ v Slov. Bistrici II. redni občni zbor odseka „Prosvete“ za slovenjebistriški in konjiški okraj. Predsednik gozd. tehnik Viktor Starovašnik otvoril občni zbor, pozdravi navzoče goste, med katerimi je bilo učiteljstvo posebej mnogoštevilno zastopano. Nato poda razvoj in poročilo o delovanju odseka.

Tajnik med. Jurečko referira o notranjem razvoju Prosvetnega odseka. Ustanovil se je 4. avg. l. l. Imel je v začetku samo 7 članov, ki so se shajali vsak teden, akoravno so bili po 2 do 3 ure oddaljeni. Za prispevke v knjigah in v denarju se je naprosilo razne rodoljube in posojilnice slovenjebistriškega in konjiškega okraja. Posojilnica se ni odzvala nobena, rodoljuba dva.

Največ prispevkov se je dobilo z nabiralno polo in z osebno agitacijo.

Naposled je imel odsek toliko pripomočkov, da se je lahko mislilo na ustanovitev knjižnice na Črešnjevcu. Ta knjižnica se je ustanovila s pomočjo g. učitelja Hribernika dne 3. jan. 1909. Odsek je sodeloval pri slavnostni otvoritvi hotela „Avstrije“. Nadalje so se delali izleti v narodno izpostavljene kraje. Tudi je prevzel odsek v svoje oskrbovanje knjižnico na Spod. Poljskavi in naprosil tamošnjo gđ. učiteljico Wester, da prevzame knjižničarstvo omenjene knjižnice, kar je požrtvovalna gospica z veseljem sprejela.

Od novega leta do počitnic je delo večinoma spalo, radi odsotnosti večine članov.

Za letošnje počitnice si je odsek stavil sledečo nalogo: ustanovitev knjižnice v Poljčanah, po možnosti tudi v Konjicah, prireditve srednješolskega sestanka, sodelovanje pri veselici „Naš dan“ v Slov. Bistrici in prireditve zborovanja za slovensko vseučilišče. Za poljčansko knjižnico se je že nabralo nekaj prispevkov v denarju in knjigah. Slovenjebistriška javna ljudska knjižnica je darovala duplikate knjig, za kar se ji izreka najprisrčnejša zahvala.

Srednješolski sestanek se je vršil pred občnim zborom s sledečimi referati: gozd. teh. V. Starovašnik o počitniškem delu srednješolcev. Med. Jurečko o organizaciji, jur. Pučnik o dijaškem gibanju. Nato je sledila živahna debata.

Knjižničar filoz. Mlakar poda knjižničarsko poročilo. Odsek razpolaga z 260 knjigami, ima 2 knjižnici, na Črešnjevcu in na Spodnji Poljskavi. Črešnjevka knjižnica ima 140 knjig, je dobro obiskovana, vodi je zelo vzorno tamošnji g. učitelj Hribernik, za kar se mu izreka najiskrenejša zahvala. Knjižnica na Sp. Poljskavi ima okoli 90 knjig in je bila slabo obiskana; sklene se prirediti javno predavanje da bise knjižnica oživela. Vodi jo gđ. Wester, za kar se ji odbor najiskrenejše zahvaljuje. Nato poroča blagajnik med. Jurečko o blagajniškem stanju odseka. Odsek je imel v preteklem letu 279 K 41 v dohodkov in 258 K 50 v stroškov. Prebitok prejšnjega leta torej 20 K 91 v. Za bodočo knjižnico v Poljčanah se je že nabralo okrog 50 kron z nabiralno polo.

Po kratki debati sledi predavanje tov. fil. L. Mlakarja: „Nekaj misli o izobrazbi naroda.“ Predavanje je vzbudilo veliko zanimanje, katero je bilo izraženo v daljši debati.

Nato zaključil predsednik gozd. teh. Starovašnik občni zbor, se zahvali za lepo udeležbo in želi, da bi se rodoljubi v bodoče bolj spominjali našega odseka in ga podpirali.

Štajerske novice.

a Anonimno pismo v zadevi pisanje „Narodnega Dnevnika“ o Woschnaggovi aferi. Kakor smo pojasnili že meseca julija in v včerajšnji številki „Narodnega Dnevnika“ s posebnim ozirom na zadevno notico v „Slovenskem Narodu“ se je uprizarila zoper naš list iz prozornih namenov, istemu škodovati, očitno od strani sovražnikov istega, bodisi klerikalnih ali nemških, spletk, da se je navidezno v našem imenu pozvalo poslanca Woschnagga, naj naroči in plača več izvodov našega lista, če hoče, da o njegovi aferi ne bodemo pisali. Mariborska „Straža“, katera je z anonimnim dopisnikom očitno v tesni dotiki, hoče sedaj nekoliko dvoumno notico „Slovenskega Naroda“ znova zoper nas izkoristiti. Da ne bode kedo mislil, da imamo vzrok, komu kaj prikriti, objavimo anonimno pismo, ki se nahaja v naših rokah in se glasi:

Ener Wolgeboren!

Nachdem ich es für alle Fälle vermeiden will, dass mein Name im Zusammenhang mit der Angelegenheit, die diese Zeilen veranlasste, jemals genannt werde, möchte ich auch Ihnen gegenüber ungenannt bleiben. Ich versichere Sie, dass auch auf gegnerischer Seite von diesem Schreiben und von

dem in diesem Schreiben niedergelegten Plane niemand Kenntnis besitzt.

Sie wünschen, dass die von der Narodna stranka wegen Ihres nationalen Gesinnungswechsels auf Sie gerichteten Angriffe aufhören. Ist es Ihnen ernstlich darum zu tun, woran ich nicht zweifeln kann, so abonnieren Sie sofort etliche hundert Exemplare des Narodni dnevnik auf ein oder mehrere Jahre und Sie haben die Schlacht gewonnen. Auf anderem Wege werden Sie gar nichts erreichen!

Poslanec Woschnagg, ki je gotovo izprevidel, da se gre za mistifikacijo, je pismo izročil odvetojniku dr. Mayerju in ta nam. Načelstvo Narodne založbe je takoj po podrobnem preiskovanju zadeve spoznalo, da se gre za hudobno sumničenje lastništva „Narodnega dnevnika“ in je poslalo gospodu Hansu Woschnaggu sledeče pojasnilo:

„V Celju dne 14. julija 1909.“

Vaše blagorodje!

Po g. dr. Mayerju smo zvedeli, da je Vaše blagorodje sprejelo dne 9. t. m. od istega dne datirano anonimno pismo iz Celja, v katerem se Vas pozivlja, da naj naročite par sto izvodov „Narodnega Dnevnika“ ako hočete doseči, da se napadi v časopisju Narodne stranke zoper Vas ustavijo.

Mi Vam kot lastništvo „Narodnega dnevnika“ in „Narodnega lista“ tem potom izjavljamo, da nista niti „Narodna založba“ niti izvrševalni odbor Narodne stranke z omenjenim pismom v nikaki zvezi in da se je to pismo pisalo brez našega vedenja.

Z odličnim spoštovanjem

„Narodna založba“, r. z. z. o. z.

Dr. Janko Sernec

predsednik načelstva.

Dr. Ernest Kalan

član načelstva.“

Anonimno pismo je bilo v Celju na pošto dano glasom poštnega pečata dne 9. julija, naše pismo je datirano od 14. julija 1909. Dotični dopisi so pri nas na razpolago, anonimno v izvorniku, od našega pa kopija.

Po tem naj vsakdo sodi klerikalne obrekovalce.

a Kar Celjan, to neotesanec. Ta dokaz nam podaja zopet zadnja številka „Deutsche Wacht“, ki smeši dr. V. Kukovca, češ, da je daroval po c. kr. avskultantu dr. Fürstbauerja za nemško hišo najdnino za izgubljene dragocenosti v znesku 20 K. Stvar je značilna za nemškega celjskega akademika dr. Fürstbauerja in za mestni urad sam. Soproga dr. Kukovca je preteklo nedeljo pozabila na klopi v mestnem vrtu v Celju ročno torbičo. V nji je bilo nekaj denarja in drugih vrednostij in vizitka z imenom lastnice. Avskultant dr. Fürstbauer, ki je to baje našel, ni imel toliko takta, da bi stvari vrnil lastnici, ampak je zanesel vse na mestni urad, da mu ta izposluje — najdnino, torej plačilo za poštnega najditelja. Tudi celjska policija lastnici kljub brezdvomni jasnosti, čegave so stvari, istih ni vrnila, dokler ni prišel dr. Kukovec sam po njih vprašat. Dr. Fürstbauer je dobil brez obotavljanja še višjo najdnino nego mu je šla. Če je pa smatral akademiku primernim, da najdnino izroči za nemško hišo, in smešiti plačnika, da je bil njegov denar v ta namen porabljen, tedaj je pa dr. Fürstbauer dokazal, da Celjana niti doktorat ne obvaruje pred neotesanostjo.

a „Narodni Dnevnik“ in prof. Stürgkh. „Straža“ je pobrala nek citat iz „Nar. Dnevnik“ in pravi, da si ne upamo zapisati krepke besede o grofu Stürgkhu. Ljubi mariborski prijatelji, mi smo o grofu Stürgkhu pač že bolj informirali našo javnost in drugače naslikali njegovo delovanje ko „Straža“

Mi smo tudi že izrekli svoj čas mnenje, zakaj so se klerikalci le omejili na puhel govor Korošcev proti Stürgkhu v drž. zboru in zakaj niso kot večina slovenske državnozbornske delegacije začeli obstrakcije proti proračunu nje-govega ministerstva? Sicer pa Stürgkh ni nič boljši ko Marchet; in Beckovo vlado z Marchetom vred so naši kle-rikalci vneto zagovarjali in podpirali!

a Pirstinger nima potrebnih študij! Zvedeli smo, da gosp. Pirstinger, katerega namerava sedaj štaj. deželni odbor nastaviti za potovalnega učitelja na slovenskem Spodnjem Štajerskem, nima študij, ki bi bile potrebne za kmet. potovalnega učitelja, marveč je dovršil le mariborsko vinarsko in sadjarsko šolo. Potemtakem bi prišel Pirstinger na mesto potovalnega učitelja le po protekciji raznih nemških gospo-dov pri štaj. deželnem odboru, proti čemur ponovno najodločnejše pro- testiramo.

a Vsi štajerski vinogradi oku- ženi. Štaj. namestnija je naznanila nižjeavstr., da se smatrajo sedaj vsi štaj. vinogradi za okužene po trtni uši. Vsled tega nameravajo sedaj zopet uvesti prost promet med štajerskimi in nižjeavstr. okuženimi vinskimi kraji.

a Slovenec - profesor esperanta. Stavbni tehnik St. Tomič v Waldbachu pri Voraun je napravil v Ženevi izpit iz esperantskega jezika in je dobil diplomo.

a Ptujski okr. zastop namerava izvršiti razna popravila na okr. cestah proti Polensaku in Sv. Jurju ob Šč., da se da ljudem v teh krajih, katere je toča hudo obiskala, nekaj zaslužka

a Pomotoma smo poročali, da se je naselil v Slovenjemgradu dr. Schelesnikar, zdravnik iz Gradca. Danes pripominjamo, da se omenjeni gospod piše dr. Železnikar in da je vrl Slovenec.

z XII. poročilo Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu dne 1. septembra 1909 o rasti in kupčiji hmelja v Savinski dolini. Golding je večinoma že obran — pozni hmelj pa se obira. Naša cenitev o letošnji mno- žini pridelka je bila nekobito previsoka. Kupčija je prav živahna, cene so vedno višje in se za prima blago plačuje do 175 K za 50 kg.

Društveno vodstvo.

a V Štorah se vendarle sedaj ustanovi orožniška postaja. S tem se bodo tamošnje varnostne razmere zdatno zboljšale.

a Odseku „Prosvete“ za slovenj- bistrški in konjiški okraj o darovali za bodočo knjižnico v Poljčanah gg.: Henrik Gril 5 K; po 2 kroni: Matevž Kapun, Kresnik, Brence, Blažon, Janc, Majcen, Fr. Vođenik, Svetlin, Ogorevc, Pušnik, L. Somer, dr. Koderman; po 1 krono: Teger, Wentz, Skubič, Storch, gđc. E. Treo, ga. Hribar, A. Simonišek, Gajšek, ga. J. Salhofer, ga. Em. Drofenik, V. Gaberc, Matevžič, M. Kožuh, Serajnik, Neimenovani, Prekoršek, dr. Lemež. Nadalje gg. J. Volavšek 1 25 K; A. Koder 40 vin.; J. Petrovič 40 vin.; Rajc 20 vin.; Rezka avstrijska 40 vin.; Nečitljivi 1.50 K. Skupaj 49 K 75 vin. Odbor izreka vsem gg. darovalkam in darovalcem najiskrenjšo zahvalo.

a Za družbo sv. Cirila in Metoda so darovali v kratkem izletniki v Sol- čavske planine 4 K. Iskrena zahvala!

a Od Sv. Jurja ob Ščavnicel Di- jaška veselica se je vklub nasprotni agitaciji klerikalcev vendarle krasno obnesla. Navzlic precejšnjim stroškom se je vendarle položil lep dar domu na altar. V nedeljo prirede klerikalci „Rokovnjače“. Klin s klinom! V ne- deljo naj ne gre noben narodnjak k predstavi!

a Javno vprašanje na glavarstvo Slovenjigradec. Več davkoplačevalcev

se pogovarja, kako je to, da se v Ve- lenju uradne listine, kakor živinski potni listi itd. od strani županove žene Susi Skaza podpisujejo. Župan je v uradnih poslih redkokedaj za dobiti. Vprašamo c. kr. okrajno glavarstvo Slovenjigradec ali je dovoljeno tako početje? Drugo pot pa bomo, če se to ne ostavi, prinesli stvari, radi katerih se boste čudili.

a Pri Sv. Bolfanku nad Sre- diščem se vrši v nedeljo, dne 5. sept. po rani maši pred Galičevu gostilno politični shod „Narodne stranke“. Go- vori urednik Lešničar iz Celja.

a V Globokem pri Brežicah je kradel nek zidarski pomočnik kokoši; polastil se je okrog 50 komadov. Ko so mu prišli na sled, je zbežal.

o Vse Hrvate in Srbe v Celju in okolici pozivamo, da pridejo v so- boto 4. sept. t. l. ob 8. uri zvečer v rdečo sobo „Narodnega doma“ na pri- jateljski sestanek in razgovor o važnih vprašanjih.

a Nov rotovž bodo zidali v Ko- njicah na cerkvenem posestvu, v sre- dišču zgornjega trga. Zaradi stavbišča so se občani tako hudo skregali, da se je morala zadeva na javnem shodu dognati.

a Iz Marnberga poroča graški „Arbeiterw.“, da je nek huzar pojahal nekega obč. siromaka, kateri je pri tem tako nesrečno priletel na nek kamen, da je takoj umrl.

a Podružnica štaj. kmet. družbe se ustanovi za župniji Sv. Anton in Sv. Andraž v Slov. goricah.

v Iz Vičanec pri Veliki nedelji. V nedeljo dne 29. avgusta t. l. so po- slali posestniki iz Središča in okolice prav velik težko naložen voz zelenjave sočivja in krompirja v našo občino Vi- čanec ubogim, po grozni toči poškodo- vanim prebivalcem. Ti ljubi dari so se razdelili med naše občane tako, da je vsak prejemnik bil zelo zadovoljen. Iz- rekam podpisani v imenu vseh naših ponesrečenih občanov, središkim daro- valcem prirčno zahvalo in tisočeri Bogu plati, za te mile dare, kakor tudi vo- zniku, ki nam je po zelo dolgem potu pripeljal zgoraj omenjeno hrano. Ako človek natančno premisli to škodo in pomanjkanje ki ga bomo trpeli skoz eno leto mi in naši nedolžni otroci po strašni toči, se razjoče od veselja vsak, ki sprejme v taki hudi stiski kak dar. Kajti v gornji polovici ormoškega okraja ni prizadeta nobena občina tako hudo, kakor je razmesarila toča občino Vi- čanec. Kdor torej zna, kako lačnemu kruhek diši in kdor ljubi svojega bliž- njega, naj se ozre v svoje srce in naj stegne svojo milostno roko! Frane Škerlec.

v Iz Šmartna ob Paki. V nede- ljo, dne 29. avg. je predaval tu g. dr. Lampret, živinozdravnik v Braslovčah, o svinjereji. G. predavatelj je v krat- kih in jedrnatih besedah, prepletenih s čistim humorjem in praktičnimi slu- čajii, orisal razvoj tukajšnjega plemena svinj, opozarjal na njegove dobre in slabe lastnosti in posebno poudarjal, kakšne morajo biti telesno plemenske svinje, kako je z njimi ravnati in v ka- terem letnem času se jih sme plemeniti, da doprinesejo pričakovano korist. Na- dalje je razpravljajal o svinjskih hlevih, kako se morajo urediti, da služijo za zdravo prebivališče istim domačim ži- valim, o katerih ljudje mislijo, da mo- rajajo, ker so pač ravno samo svinje, biti večkrat v res prav „svinjskih“ hlevih. To pa tolikokrat provzroči bolezen — ru- dečico, katera je ravno letos v tukaj- šnjem okraju zahtevala toliko žrtev. Da se ta bolezen omeji in slednjič zatre, je treba v prvi vrsti zboljšati hleve, svinje pa storiti proti tej bolezni ne občutljive s tem, da se jih pusti v po-

letnem času po živinozdravniku „ce- piti“. To morajo storiti pa vsi posest- niki svinj, ker je bolezen nalezljiva in se samo na ta način more omejiti. O gospodu živinozdravniku smo bili vsi ene misli, da nam je povedal mnogo koristnega za naš okraj in le želeli bi, da bi nas še prišel večkrat s svojim strokovnjaškim znanjem podpret v na- ših živinorejskih težnjah.

v Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Vuhred in marnberški okraj ima dne 8. sept. t. l. v prostorih g. Sgerma p. d. Kajzerja v Vuhredu svoj občni zbor. Nato se vrši v prid imenovani družbi v istih prostorih ve- selica z obširnim dnevnim redom. Pri- jatelji družbe, pohitite na ta dan v v narodnem oziru tako eksponiran marn- berški okraj, demonstrirajte z mnogo- brojno udeležbo proti nedavno v Marn- berku se vrščemu „Šulferajnfestu“. V Vuhred na ta dan pa posebno vi za- vedni Slovenci iz cele dravske doline!

a Nemške Štajerke za Roseg- gerja. Neka nemška Štajerka je spro- žila misel, naj bi se med nemškimi Štajerkami nabralo vsaj za jeden dar 2000 kron v prid Roseggerjevemu fondu nemškega „Schulvereina“. Graški dne- vniki to misel topló zagovarjajo. Ali se ne bi dala podobna akcija v majhnem obsegu napraviti tudi med slovenskimi Štajerkami v prid Ciril-Metodovi družbi?

Kranjske novice.

o V Vižmarjih pri Ljubljani je nedavno pobila toča vse sadje. Ker je v drevju še mnogo soka, jensanovo po- gnalo in sedaj so hruške in jableane v Vižmarjih polne belega cvetja, v enem tednu bo vse sadno drevje belo kot spomladi.

o Nova Zajčeva opera v Ljub- ljani. Iz zanesljivega vira smo zve- deli, da je intendatura ljublj. gleda- lišča za bodočo sezono sprejela ljudsko opero znanega glasbenega prvaka hr- vatskega, Iv. pl. Zajca „Selski plemić“ (ali „Francozi v Turropolju“). Libreto govori o provalu Francozov v znano plemenito občino „Turropolje“ blizu Za- greba (onstran Save) in je z ozirom na stoletnico francozke invazije baš aktualen.

o Pšenica gre v klasje klerikal- cem na Kranjskem. Neki Slomškar se je obrnil k poslancu in učitelju Jak- liču s prošnjo, da mu zasigura nad- učiteljsko mesto v Št. Vidu. — Tega mesta klerikalni učitelj ni mogel do- biti, ker je že bilo oddano. A naštel mu je klerikalni poslanec več vasi krogl Ljubljane in dasi ni prostih mest ondi, mu je zagotovil, da gotovo do- bi, kar si koli želi. Tako daleč so danes na Kranjskem.

o Kranjski Slovenec Vekoslav Mesar je osumljen, da je v Srbiji igral ulogo avstrijskega vohuna. Mesar je bil nekaj časa akademik na Dunaju, a bolj mu je dopadalo brezdnelno življenje. Odsel je v Srbijo, ter se tam izdaval za lesnega trgovca. Imel je ljubico Mi- lico Jelkovič, ki ga je sedaj ovadila srbski policiji, ker sta se sprla. Za- deva je zanimiva in kdo ve, kako ulogo je prav za prav igral Mesar na Srb- skem. Pričakujejo se čudna razkritja.

o Shod slovenskih svobodomis- lcev v Ljubljani je ljubljanskega škofa hudo razdražil. Škof je že zadnji pa- stirski list pisal za same svobodomi- slece, oziroma, proti njim. In sedaj je zmazal že drug pamflet, v katerem roti svoje zveste ovčice, da naj za Kri- ščevo voljo ne gredo blizu, da ne bodo časno in večno nesrečne. Za vse one framasone pa, ki bodo tam ruvali proti svetim rečem, se bodo molilo v vseh ljubljanskih cerkvah in morda celo po vsej škofiji. Kaj ko bi se zvonilo na plat?

o Deželna dopolnilna voltava, ki se je vršila včeraj v dolenskih mestih in trgih, je prinesla narodnonapred- nemu kandidatu zmago, o kateri ni bilo dvomiti, ker ni imel nobenega pro- tivnika. Udeležba je bila zelo slaba: Oddanih je bilo 320 glasov.

Koroške novice.

z Bolgarski car je bil na Koro- škem zelo radodaren. Podelil je vodi- telju okrajnega glavarstva v Spittalu Jaroslavu pl. Pawlowskemu komander- ski križec bolgarskega narodnega ci- vilnega zaslužnega reda. Šef železniške postaje, Nagl, je dobil viteški križec tega reda in inženier Ullmann srebrni križec s krono. Titularna orožniška stražmojstra Kofler in Topitschnig sta tudi prejela srebrni vojaški križec, prvi s krono, dočim je bila kneza Porčića gozdarju Kasperju podeljena zlata na- prsna igla.

Poslanec Walcher, zloglasni nem- škoklerikalni agitator na Koroškem, je postal dekan v Šent-Vidu. Inštalirali so ga prav na tihem, ker se je vse proti- vilu temu imenovanju. Nemški listi pravijo, da je škof Kahn njega zato postavil za dekana, ker je strasten agitator, dočim je župnika Českega, ki se ni vmešaval v politiko, odstavil, dasi ni bil nič slabši duhovnik.

z „Südmarkgau“, ki bo obsegal podružnice v Celovcu, Št. Rupertu, Po- rečah, Blatnem gradu, Borovljah, Že- lezni Kaplji in Velikovcu, so ustanovili te dni v Celovcu. On ima sedaj 2039 udov in bi imel prošlega leta 8869 K dohodkov. Slovenska zemlja se pogreza.

z Skrajni nemški šovinizem. Ve- ličastna smreka v krasnih preblavskih nasadih, ki je prej nosila ponosito ime „Valvasor-Fichte“, tega imena ne nosi več. Tozadevno tablo so odstranili; tujec naj ne misli, da se tudi na Ko- roškem časti — Kranjca, čeprav je v časih teme spisal tudi znamenite stvari o Koroški.

z Na celovško gimnazijo pride prof. Rihard Riegler s pulske realke.

z Nemško nasilje. Da je odstavil Grabmayr na nesramen način načel- nika krajnega šolskega sveta v Selah, smo poročali v predzadnjem listu. Se- daj pa moramo naknadno pisati, da je celovško okrajno glavarstvo razpustilo celi krajni šolski svet, ker ni hotel sprejemati nemških dopisov. Sele so izvojevale koroškimi Slovencem pravico, odbijati nenemške dopise, sedaj pa pride še Grabmayr. Si li upa hoditi po deželi?

z Narodna pesem. Odbor za zbi- ranje narodne „nemške“ pesmi na Ko- roškem se je sestel pod predsedstvom vseučilišnega profesorja dr. Lessiaka dne 21. avgusta. Radovedni smo, kaj bodo vse razni Lesjaki, Poljaki in Po- gačniki, ki so v odboru, proglasili za nemško pesem?

Primorske novice.

o Odlikovanje. Cesar je podaril voditelju gimnazijske pripravnice v Go- rici, Fr. Orešču, naslov profesorja.

v Imenovanje Candottija za rav- nateljja tržaškega liceja je ministerstvo odbilo, a učna komisija se je zopet od- ločila, Candottija v potrdilo predložiti. Dokler pa ne bo nobenega ravnateljja, bo on podravnatelj zavoda. Občinski svet je sprejel predloge enoglasno.

z Prava učitelja sta postala suplenta Zvonimir pl. Doroghy in Ivan Bergič na pazinski gimnaziji.

z Za bodoče deželnozbornske vo- voltve so postavili goriški socialisti kandidate v splošni kuriji. Ti so: dr. Henrik Tuma, odvetnik v Gorici; A. Verčon, trgovec v Skriljah na Vipav- skem in Marica iz Nabržine.

v Imenovan je stavbni elev Marij Osana v Pulju za stavbnega adjunkta.

z Nov odvetnik se je naselil v Postojni. Nastanil se bo jeseni dr. Ignac Janc, ki je sedaj odvetniški kandidat v Gorici.

z Deželni kulturni svet za Istro. Posesnik v Motovunu, Avgustin Tomazi, je zopet imenovan predsednikom deželnega kulturnega sveta za Istro za zakonito do konca 1914 trajajočo poslovno dobo. — Minister za poljedelstvo je na podlagi določb deželnega zakona za Istro od 8. septembra 1884. d. z. l. št. 36 poklical v deželni kulturni svet župnika Josipa Grašiča v Bermu ter posesnika in dež. poslanca Viktorja Mraka v Pazinu.

Prvi križar na turbine v avstro-ogrski vojni mornarici. Dne 30. okt. t. l. spuste v Puli v morje prvega križarja na turbine „Admiral Spaun“. Z gradnjo križarja so pričeli l. 1907. To bo druga vojna ladja, ki jo letos spuste v morje.

z Oni vrli možaki iz Trente, ki so rešili ljubljanskega zdravnika gosp. dr. Stojca, ko se je bil ponesrečil, se zovejo: Jože Komac, Anton Tožbar, Andrej Komac in Janez Berginec. „Slovensko planinsko društvo“ baje napravi razglednice s sliko teh 4 junakov.

z V Ajdovščini bo 5. septembra velika delavska slavnost. N. D. O. iz Trsta napravi izlet z različni društvi v Ajdovščino.

z Pripravnicami za srednje šole v Kobaridu. S tem šolskim letom prične ponk na novi pripravnici v Kobaridu v tolminskem okraju. Prostora bo za 50 učencev. Ta je peta slovenska pripravnicna na Goriškem.

z Na državni obrtni šoli v Trstu je imenovan inženir primorske državne stavbene službe Fran Fogar učiteljem 9. činovnega razreda.

Darujte za Nar. sklad!

Po svetu.

v V ruski armadi pridejo na jedilni list vsak teden dvakrat ribe. Prvi poskusi z ribami, ki so jih napravili pri 2. gorskem polku, so se tako izborna obnesla, da uvedejo ribe, kakor hrano v celi armadi, kar vojaki v obče pozdravljajo kakor dobro izpremembo.

v Koliko umira otrok po leti. Glasoviti francoski zdravnik dr. Jaques Bertillon piše v „Jurnalu“ od 17. mm. zelo pončen članek o delovanju poletne vročine na umrljivost otrok. S statističnimi podatki v roki dokazuje, da umira v mesecu juliju največ otrok, več nego skoro v ostalih mesecih leta. Od 1000 otrok jih umre 158 že prvo leto, torej ravno toliko, kolikor umre tudi starcev od 80 let. Potemtakem so otroci v prvem letu blizu smrti kakor starci v visoki starosti. V hladnih deželah umre mnogo manj otrok nego v vročih krajih. Na Norveškem n. pr. 96, na Španiskem pa 204. Ko je leto hladnejše, tedaj jih umira manjše. Leta 1903 niso v Parizu skoraj imeli poletja, a je meseca julija umrlo 461 otrok, leta 1900 je bila pa silna vročina, ter jih je istega meseca umrlo 1111. Otroci, kakor znano, umirajo največ od griže, in zato predlaga Bertillon roditeljem, naj posebno pazijo na čistost in snago. Ako se otrok doji umetnim mlekom, treba je posebno paziti na mleko.

Slovanski zapiski.

v Spominsko ploščo so odkrili na rojstni hiši Petra Preradovića, velikega hrvaškega pesnika, v selu Grabrovnici bl. Pitomače na Hrvaškem.

v Prof. Masaryk je obiskal, kakor smo že javili, minuli teden krško Dalmacijo. Bil je posebno slovesno sprejet v Splitu in Dubrovniku. Iz Splita je obiskal nekatere vasi v okolici da se je pončil o željah in stanju tamošnjih

seljakov. Zvečer so mu priredili njegovi častilci slavnostni večer v Splitu, katerega se je udeležil tudi znani ruski slavoofil general Vlodimirov. Masaryk je pri tem tudi imel krasen nagovor v češkem jeziku, v katerem je izvajal, da se naj Srbi in Hrvati ne ženejo za končni cilji velike Hrvatske in velike Srbije; vsa hrvaška in srbska inteligencija se naj vpreže v delo za gospodarsko in umsko oslobojenje ter povzdigo kmečkega človeka, v tem tiči njena naloga. Iz Splita se je podal Masaryk v Dubrovnik in odtam v Ercegovino. Te dni se je vrnil češki učejak v Prago.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Hmeljski trg v Žalcu.

z Žalec, 2. septembra. Povpraševanje in cene nespremenjene. Primahmelj začena primanjkovati. Hmeljarna prvega štajerskega skladišča za hmelj v Žalcu žvepla hmelj za inozemske kupce noč in dan. Promet danes ogromen. — Hmeljarsko društvo.

Hmeljski trg v Norimberku.

o Norimberk, 2. sept. (Izvirno poročilo „Nar. Dn.“) Kupčija je pri mallem dovozu še dosti mirna. Plačuje se po 186—216 K za 50 kg.

Dr. Fort dunajskim Čehom.

o Praga, 2. sept. Prejšnji trgovinski minister dr. Fořt je odgovoril dunajskim Čehom na brzojavno vprašanje, kako se naj branijo, sledeče: Vstrajajte neustrašeno na temelju postavljene branite svoje pravice, ki so vam zasigurne po postavi; sveta dolžnost čeških poslancev in cele češke javnosti je, da vas podpira.

Šolska stavka v Poštorni.

o Brno, 2. sept. Ker so oblasti prepovedale vse lokale za češko zasebno šolo v Poštorni, se je pričela stavka čeških šolarjev. Češki stariši se pozivajo, naj dado svojo deco zasebno podučevati. V vasi vlada mir. — Šolsko društvo „Komensky“ upa, da bodo češki poslanci v 6 tednih dosegli ugodno rešitev šol. vprašanja na Nižjem Avstrijskem.

Razpust državnega zbor?

o Praga, 2. sept. Razni češki in poljski listi („Hlas Naroda“, „Gazeta Narodowa“) poročajo iz baje dobro podučene vira, da je vlada sedaj sama trdno prepričana, da so težave glede omogočenja dela v češkem dež. zboru in državnem zboru nepremagljive in da je vlada pripravljena razpustiti državni zbor, da vpraša volilcepo njihovem mnenju.

Demonstracije čeških naprednjakov v Kraljevem gradu.

o Kraljevigradec, 2. sept. Pri odhodu udeležencev češkega kat. shoda v Kraljevem gradu se je nabralo na kolodvoru več stotin naprednjakov, ki so burno demonstrirali proti klerikalnem. Prišlo je do spopadov, v katerih so morali posredovati orožniki.

Odstop grškega kralja.

d London, 2. sept. „Times“ poroča iz Petrograda, da se vesti o odstopu grškega kralja Jurija zaradi znanih notranjih težkoč vsled Krete in nezadovoljnosti častnikov v grški armadi trdovratno vzdržujejo. Kraljica se je že preselila k svojemu bratu, velikemu knezu Konstantinu, kamor ji bo v kratkem sledila cela kraljeva rodbina.

„Zeppelin 3“.

d Bültzig, 2. sept. „Zeppelin 3“ se je snoči dvignil ob tri četrt 11. in je odplul proti jugu. V Bitterfeldu so vi-

deli zračno ladjo ob 1'15, v Lipskem ob 4'25 zjutraj in v Gohri ob 8. uri zjutraj.

Bojkot grških ladij na Turškem.

d Carigrad, 2. sept. Bojkot grških ladij in blaga je zopet oživel v polnem obsegu.

Društvene vesti.

a Izvanredni občni zbor „Kluba naprednih slovenskih akademikov“ se vrši v soboto ob 1 uri popoldne v društvenih prostorih (Narodni dom, III, 18) s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odborovo, 2. a) poročilo o ljudskih knjižnicah b) o narodni zbirki c) o podpornem skladu, 3. slučajnosti.

o Bralno društvo v Podvincih pri Ptujju priredi v nedeljo 5. sept. t. l. veselico z gled. predstavo, petjem, šaljivo tombolo itd. in sicer v prostorih g. Kureža. Slovenci, pridite v vas!

o Akademsko terijalno društvo „Bodečnost“ v Ljutomeru. Na izrednem občnem zboru akad. fer. društva „Bodečnost“ 21. avg. v Ptujju izvoljeni odbor se je pri svoji prvi seji 25. avg. konstituiral sledeče: Abiturijent P. Plohl, predsednik, abit. Fr. Fras, podpredsednik, abit. Vek. Voršič, tajnik, abit. Zvonko Peršuh, blagajnik, stud. iur. A. Horvat, knjižničar; preglednika: stud. iur. Fr. Kostanjevec in stud. iur. Vek. Šumenjak.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

133. dan razprave.

Ta dan so se nadaljevala zaslišanja prič vseh političnih strank in konfesij, ki govorijo v prilog obtožencem.

Tržne cene.

1. septembra.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 1. septembra:

Promet je bil danes slab, še pri pšenici. Pri rži ni premene, dočim so krmila v toliko na slabšem, da je koruza za 5 in oves za 10 v cepeji.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 26'20, nova kampanja K 23'50. Tendanca uporna. — Vreme: hladno in deževno.

Sladkor. Trst, 1. septembra: Centrifugal Piles prompt K 29¹/₈ do K 31³/₄, za november-marec K 29 do K 29⁷/₈. Tendanca uporna.

Budimpešta, 1. sept. Pšenica za oktober K 13'38, pšenica za april K 13'58, rž za oktober K 9'43, oves za oktober K 7'24, koruza za september K 7'43, koruza za maj K 7'08.

Pšeničnih ponud manje, veselje kupiti zmerno, tendenca se vzdržava, prometa 30.000 meterskih stotov. Efektivna pšenica nespremenjena. Drugo mirno. Vreme oblačno in hladno.

Budimpešta, 1. sept. Svinjad: ogrske stare, težke — do — v., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 142 do

144 vin.; zaloga 27.299 komadov. Priegnano 442 kom., odgnano 279. Ostalo torej 27.455 komadov. — Tendanca: mirna.

Cena jajo na dunajskem trgu

dne 31. avgusta 1909.

Jajca v zabojih	à 31	k po K 2'
I-ma jajca v sodčkih	à 32	" " " 2'
II-da " " "	à 32 ¹ / ₂	" " " 2'
Niž. in gor.-avstrij.	à 35	" " " 2'
I-ma štajerska jajca	à 31 ¹ / ₂	" " " 2'
II-da " " "	à 32	" " " 2'
I-ma moravska	à 32	" " " 2'
II-da " " "	à 32 ¹ / ₂	" " " 2'
Šleska jajca	à 34	" " " 2'
Hrvaška jajca	à 32	" " " 2'
Slavonska jajca	à 32 ¹ / ₂	" " " 2'

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K	85
I-ma banatska jajca	à "	81
Zgornjeogrška jajca	à "	80
I-ma sedmograška sortirana	à "	81
I-ma " nesortirana	à "	80
Bosanska jajca	à "	80
I-ma bolgarska jajca	à "	84
II-da " " "	à "	—
I-ma srbska " " "	à "	—
I-ma gališka jajca sortirana	à "	80
I-ma " " nesortirana	à "	79
I-ma ruska " " "	à "	80
I-da " " "	à "	—
I-ma srednja jajca	à "	72
I-ma mala " " "	à "	65

Vreme: hladno. Tendanca: trdna.

Pridno in vestno

Prodajalko

sprejme tvrdka:

Andrej Elsbacher,
Laški trg. 421 4-1

Uradni sluga

se sprejme s 1. oktobrom 1909 pri „Posojilnici in Južnoštajerski hranilnici v Celju“. Prošnje opremljene s spričevall o dosedanem službovanju in z izkazom premoženja se naj vložijo do 15. septembra 1909 pri „Posojilnici v Celju“, kjer se izvedo tudi natančnejši pogoji. 423 3-1

Zvezna trgovina v Celju

priporoča sledeče spise:

Narodno-gospodarski spisi:

Bele Ivan, Trtna uš in trtoreja . . . K —80
Bele Ivan, Viničarjev kašipot . . . „ —60
Rohrmann V., Kmet. gospodarstvo . . . „ 1'60

Zbirka zakonov:

Dr. Božič A., Občinski red in občinski volilni red za vojvodino štajersko . . . „ 2'—
Dr. Božič A., Lovski zakon za štajersko . . . „ 1'20
Dr. Filipič L., Civilno-pravdni red . . . „ 5'—

Znanstveni spisi:

Kožuh, prof. Josip, Navodilo h kartografičnim osnovam . . . „ —20
Romih, Obrtno knjigovodstvo . . . „ 1'60

